

snarere komme til at virke paa den Maade, at de bestaaende Foreninger mere eller mindre ville føle sig brøstholdne, fordi de ikke arbejde under lige Kaar med de ny, og saa ville de maaske paa sine Steder sygne hen, medens de ny Foreninger maaske ikke ville kunne bestaa; det skal Fremtiden i hvert Fald vise. Men naar der nu, og det vil ingen bestride, allerede er en saadan Bevægelse til Stede, saa vilde det have været naturligt at hjælpe den paa den Maade, at ogsaa disse Foreninger, der have ofret Hundreder og Hundreder, Tusinder og atter Tusinder og bygget Forsamlingshuse gennem en Menneskealder, fik noget af denne Bevilling. Derimod laver man her en helt ny Form for Foredragsrækker og giver dem straks en saa forholdsvis stor Bevilling, medens man ikke giver en eneste Øre til de andre. Nu vil man vel sige, at de ogsaa kunne komme med ind under Bevillingen. Men som Oplysningerne her foreligge, vidne de om, at det er en Bevægelse, som er af en noget ny Art, og som er kommen frem, delvist i hvert Fald, i Modsætning til, hvad der tidligere har været, og det er ud fra den Synsmaade, at jeg vil stemme mod denne Bevilling. Jeg vil anbefale flere at gøre det samme. Det kan jo ikke have saa stor Hast med den. Jeg kan ikke se rettere, end at der ikke sker nogen særlig Ulykke, fordi man ikke giver Bevillingen i Aar. Der kunde saa maaske blive Tid til Overvejelse, saaledes at man ad Aare kunde give den i en saadan Form, at den i Virkeligheden kommer en Bevægelse, der er langt ældre end den, der her er Tale om, til gode og samtidig dermed i Virkeligheden ogsaa kommer til, hvad der skulde være Maalet, at føre Universitetet, Videnskaben og den folkelige Udvikling nærmere sammen paa en sundere Maade, end det efter min Mening vil ske ved den Bevilling, som der her er foreslaaet.

Neergaard: Jeg har ogsaa begæret Ordet i Anledning af Bevillingen af et Tilskud til den folkelige Universitetsudvikling. Jeg hører jo til det Flertal, som anbefaler den. Jeg har kun ønsket at gøre rent personligt Rede for Grunden til, at jeg tiltræder denne Bevilling, og jeg skal ikke indlade mig paa nogen vidtløftig Motivering. Det glæder mig i øvrigt, at Sagen er bleven drøftet paa en saa rolig og lidenskabsløs Maade, som den er. Det er i Virkeligheden, forekommer det mig, heller ingen Sag, som nødvendigvis maa sætte Lidenskaben i stærk Bevægelse. Jeg maa

begynde med at sige, at jeg har haft min Betænkelighed ved at tiltræde Bevillingen, ikke fordi jeg har nogen Skygge af Betænkelighed over for Hensigten dermed, som jeg anser for i enhver Henseende at være god og priselig, men fordi det forekommer mig, at det kan have sin Betænkelighed at understøtte en Bevægelse, der i nærværende Form er saa ny, som den er. Vi pleje at holde paa, at slige Bevægelser skulle have staaet i nogen Tid paa egne Ben og have vist, hvad de formaa ved egne Kræfter, inden Staten træder til. Naar jeg har kunnet overvinde denne Betænkelighed, er det særlig, fordi det er en Statsinstitution, hvorfra Ledelsen udgaar, og at det derfor vil komme til at staa noget anderledes, end hvor saadan Virksomhed sættes i Gang udelukkende ved privat Initiativ. Men i øvrigt maa jeg sige, at jeg finder, at Bevægelsen fortjener Støtte, navnlig fordi det i Virkeligheden længe har været en udbredt Fornemmelse i store Kredse af Befolkningen, at man ønsker at faa Universitetet ud til sig. Det er jo, som det ogsaa blev sagt, ingenlunde alles Sag at komme til Kjøbenhavn og høre offentlige Universitetsforelæsninger eller at deltage i de forskellige Foranstaltninger, som her udmønte Universitetsvidenskaben, men skal det komme ud til store Kredse af Befolkningen, maa det ganske sikkert ske ved, at Folk, der staa i Forbindelse med Universitetet, rejse ud, samle Folk og tale til dem. Og at der nu er Trang til Stede til at træde i Forbindelse med Universitetet, bevises ikke blot ved den Bevægelse, som er gaaet gennem Højskolerne i de senere Aar, men man ser ogsaa Beviset i den Maade, hvorpaa Bevægelsen er modtagen. Lad mig nævne et enkelt Eksempel. I en mindre By som Nyborg tegnede der sig 800 Deltagere til det første Kursus. Nu vil man maaske sige: Ja, der blusser saa let Begejstring op for noget nyt, lad os derfor se, hvor mange af de 800 der holder ud. Men en Ting beviser i hvert Fald de 800, og det er, at der har været Trang til Stede, og den kommer ikke saadan dumpende ned ovenfra, uden at nogen har ønsket den eller kaldt paa den. Det er noget, der har været følt Trang til. Ogsaa i Aarhus har Bevægelsen slaaet særdeles godt an, og saa vidt jeg ved, har den slaaet godt an de allerfleste Steder, hvor den er kommen frem. Der er talt om Højskolen og dens Fortjenester, og hvert Ord, der er sagt, kan jeg fuldt ud underskrive, men hvor fortræffelig denne Bevægelse end er, kan